

**Badanie niemieckiej polityki wobec krajów rozwijających się.
Krytyczne podsumowanie i wezwanie do zmiany paradygmatów
na przykładzie Namibii jako kraju rozwijającego się.
'Die entwicklungspolitische Investitionsplanung'**

Streszczenie

Pojęcie polityki wobec krajów rozwijających się odnosi się w ogóle do programów państwowych mających na celu polepszenie sytuacji politycznej, ekonomicznej i społecznej krajów słabo rozwiniętych względnie rozwijających się. Pomocy rozwojowej udzielają przede wszystkim wysoko rozwinięte państwa uprzemysłowione (a także organizacje pozarządowe) celem zmniejszenia zapóźnienia gospodarczego, zwalczania skrajnej biedy i zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych (wyżywienie, mieszkanie, opieka medyczna, szkolnictwo) oraz celem wprowadzenia zasad gospodarki rynkowej oraz wzmocnienia struktur demokratycznych poprzez działania infrastrukturalne. W ten sposób są realizowane także własne interesy narodowe krajów udzielających pomocy poprzez stworzenie nowych rynków zbytu oraz zapewnienie źródeł surowcowych. Republika Federalna Niemiec jest aktywna w polityce rozwojowej już od ponad 60 lat, gdyż już w latach pięćdziesiątych ubiegłego wieku można zauważyć własne działania polityczne w tej dziedzinie.

Za cel pracy doktorskiej wyznaczyłem sobie krytyczne zbadanie niemieckiej polityki wobec krajów rozwijających się i sformułowanie wezwania do zmiany paradygmatów. Dokonam tego na przykładzie niemieckiej polityki wobec Namibii jako kraju rozwijającego się; kraju afrykańskiego, który do końca pierwszej wojny światowej był kolonią Rzeszy Niemieckiej. Moje pytanie o charakterze poznawczym brzmi jak następuje: Dlaczego niemiecka polityka wobec kraju rozwijającego się okazała się tak mało wydajna pomimo swych ambitnych celów i udzielanej nadzwyczajnej pomocy oraz w jaki sposób można w przyszłości zwiększyć skuteczność w projekcie współpracy rozwojowej z Namibią?

Moja teza: W przypadku Namibii niemiecka polityka wobec kraju rozwijającego się nie uwzględniła w wystarczającym stopniu w swoich planach i realizacji zarówno ekonomicznych jak i historycznych, regionalnych, kulturowych, etnicznych i politycznych uwarunkowań wraz z ich pozytywnymi i negatywnymi aspektami. Konieczna jest zmiana paradygmatów bazująca na szeroko rozbudowanym zbadaniu różnych obszarów i zakresów działań oraz wynikającego z tego nowego ukierunkowania kroków pomocowych w powiązaniu ze wzmocnieniem współpracy z krajem otrzymującym pomoc na zasadzie partnerskiej.

Moja praca składa się z jedenastu rozdziałów. Punktem wyjściowym mojej analizy są przede wszystkim po części afirmacyjne i po części krytyczne twierdzenia co do (niemieckiej) polityki wobec krajów rozwijających się w ogóle oraz leżące u ich podstaw teorie rozwojowe w kontekście historycznym wraz z obecnymi badaniami rozwojowymi. Swoją uwagę zwracam jednak także na dyskusje prawne, etyczne i religijne dotyczące „prawa do”, „obowiązku do” i „potrzeby” pomocy rozwojowej.

Po podsumowaniu i końcowej ocenie poświęcę się niemieckiej współpracy w ramach współpracy z krajami rozwijającymi się w kontekście Unii Europejskiej. Dokonam rekonstrukcji i krytycznie skomentuję historię europejskiej pomocy dla krajów rozwijających się w związku z oddziaływaniem międzynarodowych konferencji i układów (Jaunde, Lomé, Cotonou, Accra) oraz wyznaczonymi aktualnie celami włącznie z oceną „Porozumienia Millenium 2010”.

Poddam zatem ocenie aktorów europejskiej polityki wobec krajów rozwijających się (Parlament Europejski, Rada Ministrów UE, Komisja UE, Dyrekcja Generalna Komisji Europejskiej ds. Pomocy Humanitarnej i Ochrony Ludności ECHO, Dyrekcja Generalna ds. Rozwoju i Współpracy – EuropeAid, Parytetowe Zgromadzenie Parlamentarne) oraz budżet rozwojowy UE i budżety finansowe Europejskiego Funduszu Rozwoju.

Szeroki zakres obejmie krytyczne zbadanie niemieckiej polityki wobec krajów rozwijających się, poczynając od rysu historycznego i kończąc na objaśnieniu organizacji Federalnego Ministerstwa Współpracy i Rozwoju Gospodarczego (BMZ). Po analizie niemieckiego budżetu rozwoju wyodrębnię naczelną cele niemieckiej pomocy rozwojowej i umiejscowię je na płaszczyźnie napięć pomiędzy różnymi grupami interesów a dialektyką „moralności i interesów”. Tę część pracy zakończę krytycznym opisem niemieckiej pomocy dla kraju rozwijającego się Namibii w kontekście „szczególnego zobowiązania historycznego”.

W ten sposób dokonam przejścia od opisu historycznego Namibii od czasów kolonialnych do demokratycznej odbudowy kraju.

Dotknę w ten sposób ciemnego rozdziału historii niemieckiego kolonializmu, ludobójstwa dokonane Płgo na ludzie Herero i opiszę inne niemieckie przestępstwa na ludności tego kraju.

W opisie historycznym skoncentruję się na analizie sytuacji gospodarczej Namibii obejmującej politykę pieniężną i fiskalną, rozwój krajowych przychodów podatkowych, planowanie budżetu państwa, rozwój wydatków państwa, długi państwa i zadłużenie zagraniczne państwa, politykę dotyczącą pieniądza i kursu wymiany oraz jej wpływ na wzrost i stabilność gospodarki.

Następnie zajmę się strukturą gospodarczą Namibii, produktem społecznym brutto, poszczególnymi sektorami gospodarki jak infrastruktura i transport celem zilustrowania potencjałów i braków tej gospodarki narodowej. Ta część pracy zostanie uzupełniona o rozdział zawierający analizę międzynarodowych stosunków gospodarczych a w szczególności bilateralne stosunki gospodarcze z Niemcami.

Do wielkich wyzwań wpływających względnie osłabiających w zdecydowany sposób gospodarkę, społeczeństwo, demografię a także politykę Namibii zalicza się z jednej strony rozprzestrzenianie się choroby HIV/AIDS a drugiej strony wysoki stopień korupcji. Na te zjawiska zwrócę też uwagę w poszczególnych rozdziałach. Etap historyczny i empiryczny zostanie zakończony analizą obecnego systemu politycznego, systemu szkolnictwa, sytuacji społecznej i ich specyficznych następstw dla rynku pracy. W kolejnym rozdziale wskażę (w aspekcie poprzedzających analiz) potencjały rozwoju Namibii po uwzględnieniu zidentyfikowanych obszarów działań i podam wytyczne do zmiany paradygmatów w niemieckiej pomocy rozwojowej jako przejścia do partnerskiej pomocy rozwojowej.

Koncepcja integracyjna wymagana przez politykę wobec krajów rozwijających się jest równocześnie metodyczno-metodologiczną dyrektywą tej pracy. Dotyczy ona i integruje różne dyscypliny jak nauki polityczne, stosunki międzynarodowe, historia, socjologia kultury, etyka (filozofia moralności), nauki ekonomiczne, nauka tradingu i o finansach, gospodarka narodowa.

Zastosowane zostaną analizy instytucjonalne i analizy systemowe, analizy strukturalne, analizy tekstów i dyskusji oraz metody hermeneutyczne. Podda się dyskusji i zbada się możliwości zastosowania teorii stosunków międzynarodowych, teorii systemów, teorii rozwoju oraz doktryn neoliberalizmu, keynesizmu, monetaryzmu.

Markus Zimmel